

JUSTITIA ARE NEVOIE DE MAGISTRATI CU EXPERIENTA – Proiectul pentru CSM al judecatorului Liviu Odagiu, presedintele CA Alba Iulia: „Mecanism de compensatie financiara pentru judecatorii care raman in sistem dupa implinirea vechimii de 25 de ani in functie, motivarea judecatorilor pentru promovarea efectiva la instantele superioare, personal de suport – asistent al judecatorului... Promovarea efectiva a judecatorilor la instantele superioare, prin motivarea lor financiara”

Scris de Valentin BUSUIOC | Data: 31.03.2022 16:12

Una dintre problemele cronice ale sistemului judiciar – deficiența de judecatori – poate fi rezolvată prin încurajarea magistratilor cu cel puțin 25 de ani vechime să rămână în activitate. O încurajare materială, prin inițierea de către CSM a unei propuneri legislative care să le acorde 1% la salariu pentru fiecare an rămas în sistem, propune **președintele Curtii de Apel Alba Iulia, judecătorul Liviu Gheorghe Odagiu (foto)**, în proiectul de candidatură la Consiliul Superior al Magistraturii.

În același context al resurselor umane la nivel de magistrați, Odagiu propune încurajarea judecătorilor să promoveze efectiv (iar nu pe loc), prin majorarea doar parțială a indemnizației corespunzătoare gradului profesional superior, restul indemnizației urmând să fie acordată odată cu plecarea judecătorului în cauză la instanța superioară în grad la care a obținut dreptul de a funcționa, prin concurs.

Problema supraincării Liviu Odagiu o propune soluționată atât prin normarea muncii, cât și prin eliminarea barierei impuse de competența teritorială a instanțelor. Mai exact, magistratul pledează pentru ca instanțele mai puțin aglomerate să preia din dosarele instanțelor mai aglomerate, de același grad.

Odagiu vrea schimbarea Constituției

Dacă toți judecătorii candidații la Consiliul Superior al Magistraturii care și-au publicat proiectele vorbesc despre necesitatea unor modificări legislative, judecătorul Liviu Odagiu trece la următorul nivel: aduce în discuție necesitatea modificării Constituției, prin acordarea puterii judecătorești (la nivel de CSM) a dreptului de inițiativă legislativă.

În rest, proiectul este sintetizat în cele 10 puncte pe care le vedeți mai jos. Dintre ele nu lipsesc necesitatea preluării bugetului instanțelor de la Ministerul Justiției la CSM, îmbunătățirea infrastructurii, digitalizarea, suplimentarea posturilor de grefieri și de asistenți de judecatori, reformarea Inspectiei Judiciare și sporirea comunicării atât între Consiliu și judecatori, cât și între CSM și opinia publică.

Redam întregul text al proiectului de candidatură elaborat de judecătorul Liviu-Gheorghe Odagiu:

10 obiective, un unic deziderat: un sistem de justitie puternic si respectat

1. Consolidarea independentei justitiei

2. O abordare pragmatica a politicii de resurse umane

3. Gestionarea eficienta a volumului de activitate

4. Cariera profesionala – recrutarea si promovarea pe criterii meritocratice

5. Mecanisme eficiente de aparare a reputatiei profesionale

6. Redefinirea rolului Inspectiei Judiciare

7. Initiativa legislativa si reglementari infra-legale coerente

8. Informatizarea accelerata si unitara a instantelor

9. Consolidarea infrastructurii instantelor

10. Imbunatatirea comunicarii si cresterea transparentei

Infaptuirea actului de justitie cu apararea si garantarea drepturilor, libertatilor si intereselor legitime ale persoanelor implicate in cauzele deduse judecatii, ca obiectiv general al oricarei instante de judecata, nu se poate realiza independent de amprenta pe care o pune asupra sistemului judiciar Consiliul Superior al Magistraturii, organism colegial chemat sa gestioneze buna desfasurare a activitatii intregului sistem judiciar si tinzand sa modeleze o justitie independenta, impartiala, credibila si eficienta. Dar o justitie puternica si respectata nu se poate realiza in lipsa unor obiective care sa conduca la atingerea scopului. Aceste obiective nu pot fi singulare sau izolate de sperantele sistemului judiciar ci afirm, fara teama de a gresi, ca ele trebuie sa fie unele care sa raspunda asteptarilor, nelinistilor si framantarilor din interiorul sistemului si care sa urmareasca a-i conferi fiecarui membru al acestuia respectul cuvenit pentru devotamentul aratat pe perioada exercitarii functiei de judecator, a mandatului public pe care i l-a incredintat societatea.

Primele cinci obiective pe care imi propun a le urmari vin in intampinarea recurentelor probleme cu care se confrunta sistemul judiciar, iar urmatoarele cinci obiective sunt cele menite a dezvolta sistemul judiciar. Consolidarea independentei justitiei, abordarea pragmatica a politicii de resurse umane, gestionarea eficienta a volumului de activitate, instituirea unor criterii meritocratice pentru cladirea carierei profesionale, identificarea unor mecanisme eficiente de aparare a reputatiei profesionale, regandirea rolului Inspectiei Judiciare, identificarea mecanismelor care sa asigure initiativa legislativa si corelarea reglementarilor infra-legale, definitivarea procesului de informatizare a instantelor, consolidarea infrastructurii acestora precum si cresterea transparentei decizionale si imbunatatirea comunicarii in interiorul si exteriorul sistemului judiciar, sunt cele 10 obiective pe care le voi urmari si

care consider ca pot conduce la atingerea dezideratului: o justitie puternica si respectata.

Corespunzator obiectivelor mentionate si urmarind a raspunde astfel asteptarilor sistemului judiciar, imi propun sa implementez pe durata mandatului in cadrul organismului colegial, prin cooperarea onesta si dialog, dar si prin armonizarea obiectivelor cu cele ale celorlalti membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, o serie de masuri concrete menite a conferi substanta textului art. 133 alin. 1 din Constitutia Romaniei („Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independentei justitiei”).

1. Independenta judecatorului – independenta institutionala – independenta financiara

In privinta obiectivului vizand consolidarea independentei justitiei, Consiliul ar trebui sa urmareasca obtinerea a doua rezultate concrete: asigurarea pentru fiecare judecator a independentei efective si asigurarea pentru sistemul judiciar a unei independente reale.

Principiul fundamental al independentei judecatorilor este consacrat in articolul 6 din CEDO si subliniat, datorita importantei sale, in chiar cuprinsul Avizului nr. 1/2001 al Consiliului Consultativ al Judecatorilor Europeni.

Independenta judecatoreasca este o conditie obligatorie pentru existenta statului de drept si garantia fundamentala a unui proces echitabil. Judecatorii au sarcina deciziei finale asupra vietii, libertatilor, drepturilor, obligatiilor si proprietatii cetatenilor, iar independenta acestora nu este o prerogativa sau un privilegiu in propriul lor interes, ci in interesul statului de drept si al celor care cauta si doresc infaptuirea justitiei.

Desi independenta judecatorului este privita ca o stare de spirit sau o atitudine in exercitarea propriu-zisa a atributiilor judecatoresti, prin prisma relatiei cu celelalte puteri ale statului ea trebuie sa aiba la baza garantii obiective. Consiliul ar trebui sa militeze, ca o garantie obiectiva, menita sa consolideze independenta justitiei, pentru promovarea unei legi a puterii judecatoresti care ar fi in masura sa confere stabilitate sistemului judiciar si sa conserve si sa consolideze un statut al judecatorului care sa-i atribuie acestuia o reala independenta. In orice societate democratica, puterii legislative ii revine misiunea elaborarii legilor dupa care membrii societatii isi ghideaza conduita, iar puterii executive misiunea organizarii administrarii societatii, dupa legile trasate de puterea legislativa. Puterea judecatoreasca are misiunea de a judeca litigiile dintre membrii societatii sau dintre membrii societatii si stat. Toate aceste procese trebuie sa se desfasoare in conformitate cu statul de drept, iar un sistem judiciar independent si eficient, fundatie a statului de drept, are nevoie de o lege proprie care sa-i consacre rolul in cadrul societatii si care sa fie in masura a asigura echilibrul cu celelalte doua puteri ale statului. O lege a puterii judecatoresti ar fi in masura sa defineasca riguros mecanismele de cooperare dintre puterea judecatoreasca si celelalte doua puteri, cu scopul de a asigura independenta nu numai aparenta a puterii judecatoresti, ci independenta ei reala.

O componenta esentiala a independentei judecatorului, menita chiar a o garanta, este independenta financiara. Pentru ca independenta judecatorului sa fie una reala si nu una doar teoretica, ramasa inscrisa doar intr-o lege, la nivel de principiu, pe care constant reprezentantii uneia sau alteia dintre puteri o critica si la care se raporteaza prin afirmatii lipsite de echilibru, este necesar ca salarizarea sa fie stabilita tinandu-se seama de locul si rolul justitiei in statul de drept, de raspunderea si complexitatea functiei de judecator, de interdictiile si incompatibilitatile prevazute de lege pentru aceasta functie.

Desi dreptul la indemnizatie si cel la pensie sunt stabilite prin lege si aparent nu pot fi subiect al unor interventii arbitrare din partea executivului, intr-o maniera care ar putea afecta independenta justitiei, o lege a puterii judecatoresti care sa cuprinda si salarizarea judecatorului ar fi o garantie in plus impotriva presiunilor din partea puterii executive sau a celei legislative si ar fi in masura sa garanteze, o data in plus, o independenta reala sistemului judiciar si o consolidare a statutului judecatorului.

In aceasta privinta, trei sunt directiile de actiune pe care Consiliul Superior al Magistraturii ar trebui sa-si canalizeze eforturile, si anume:

- preluarea bugetului instantelor de judecata, a puterii judecatoresti, de Sectia pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii si conferirea calitatii de ordonator principal de credite presedintelui Consiliului;

- regandirea modului de compunere a indemnizatiei judecatorului (care sa conserve drepturile castigate pana la acest moment) prin eliminarea riscului ca puterea executiva sau legislativa sa elimine unul sau

altul dintre sporuri, cu consecinta diminuarii drepturilor salariale. O asemenea maniera de abordare ar fi in masura sa contribuie si la imbunatatirea imaginii justitiei in spatiul public prin eliminarea discutiilor referitoare la multitudinea si cuantumul sporurilor care compun indemnizatia judecatorilor;

- dezbaterea si identificarea cailor de eliminare, printr-un dialog constructiv cu puterea executiva (iniatiatoarea proiectelor legislative in materie de salarizare) si cu puterea legiuitoare, a problemei inechitatilor, inexplicabile si de neacceptat, dintre salarizarea judecatorilor si a procurorilor DNA/DIICOT, astfel incat judecatorii sa nu mai fie pusi in situatia degradanta de a initia constant procese pentru a li se acorda drepturile care li se cuvin. Pornind chiar de la recunoasterea rolului si a importantei tuturor functiilor din sistemul judiciar, prin includerea in legea puterii judecatoresti a drepturilor castigate s-ar asigura atat conservarea lor pentru viitor, dar si recunoasterea de catre celelalte doua puteri a importantei si rolului judecatorului in cadrul sistemului judiciar.

In limitele competentelor, consider ca ar trebui ca Consiliul Superior al Magistraturii sa initieze si sa mentina un dialog deschis cu reprezentantii Ministerului Justitiei, in vederea identificarii unor solutii concrete, in beneficiul judecatorilor, pentru stoparea valului de procese in care acestia isi reclama drepturile. Aceasta intrucat fiecare dintre cele trei puteri ale statului depinde de celelalte doua pentru a colabora efectiv. Discutia, intr-o atmosfera de respect reciproc, consultarea corpului judecatorilor pentru elaborarea unei politici salariale coerente si perspectiva sistemului judiciar asupra problemelor practice cu care se confrunta in materia salarizarii sunt tot atatea mijloace pentru transarea problemei diferentelor salariale.

2. Mecanism de compensatie financiara pentru judecatorii care raman in sistem dupa implinirea vechimii de 25 de ani in functie; motivarea judecatorilor pentru promovarea efectiva la instanțele superioare; personal de suport, asistent al judecatorului

In privinta obiectivului privind o noua abordare a politicii resurselor umane la nivelul sistemului judiciar, Consiliul Superior al Magistraturii ar trebui sa urmareasca obtinerea a trei rezultate: diminuarea tendintei masive de pensionare a judecatorilor cu experienta profesionala vasta, promovarea efectiva a judecatorilor de la instanțele inferioare la instanțele superioare si compensarea numarului insuficient de judecatori prin introducerea unei noi categorii profesionale, suport pentru judecator.

Privind componenta umana ca fiind resursa principala, vitala, cheie a oricarei organizatii, iar judecatorul ca fiind resursa umana esentiala a sistemului judiciar, politica resurselor umane trebuie sa constituie preocuparea strategica majora a Consiliului Superior al Magistraturii. Judecatorul, ca sursa de creativitate si energie, este singura resursa care, folosindu-se de resursele puse la dispozitie de sistem, contribuie activ la cresterea eficientei justitiei.

In ultimii ani, in mod constant, sistemul judiciar in ansamblul sau a reclamat lipsa suficienta de personal. Fara a nega faptul ca un numar suficient de judecatori si grefieri ar reprezenta, alaturi de alte coordonate, o conditie esentiala pentru asigurarea unui act de justitie eficient si de calitate, consider ca dimensionarea schemei de personal la nivelul intregului sistem judiciar, diferit pe niveluri de jurisdictie, ar trebui sa conduca la atingerea unui raport optim judecator / personal auxiliar de specialitate. Atingerea unui asemenea raport ar conduce automat la crearea unor echipe stabile judecator-grefier, cu influenta directa si imediata asupra calitatii actului de justitie.

Afirm insa ca principala disfunctie in ceea ce priveste componenta umana este una care ar putea fi caracterizata drept sistematica: o gresita abordare a politicii de resurse umane, motivata de faptul ca, pe de o parte, fiecare instanta isi cunoaste propriul necesar de personal pentru o anumita perioada de timp prin raportare la realitatile obiective impuse de volumul de activitate, iar, pe de alta parte, centrul de decizie in ceea ce priveste politica de resurse umane nu se afla in mainile acesteia, ci este atributul ordonatorului principal de credite, Ministrul Justitiei.

Pentru surmontarea acestei disfunctii, gandesc ca solicitarea de suplimentare a schemelor de personal sau de redistribuire a posturilor existente sunt la acest moment solutii care, in timp, desi au fost practicate, nu au oferit rezultatul scontat si, pornind de la aceste realitati, trebuie identificate instrumente alternative.

Diminuarea tendintei masive de pensionare a colegilor judecatori cu experienta profesionala indelungata, cu consecinta pozitiva a securizarii schemelor de personal, Consiliul Superior al Magistraturii ar putea sa o asigure prin efectuarea demersurilor in vederea introducerii unui mecanism de compensatie financiara

pentru judecatorii care raman in sistemul judiciar dupa implinirea vechimii de 25 de ani in functie. Un exemplu in acest sens il ofera textul art. 82 alin. 4 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecatorilor si procurorilor. (n.r. „Pentru fiecare an care depaseste vechimea in magistratura prevazuta la alin. (1) si (2) la cuantumul pensiei se adauga cate 1% din baza de calcul prevazuta la alin. (1), fara a o putea depasi”.) Procentul de 1% pentru fiecare an care depaseste vechimea in magistratura de 25 de ani ar fi de gandit daca nu ar trebui adaugat la cuantumul indemnizatiei de incadrare brute lunare si nu la cuantumul pensiei, cu consecinta motivarii judecatorilor sa nu paraseasca sistemul judiciar prin pensionare dupa implinirea vechimii de 25 de ani. O asemenea solutie consider eu ca ar fi fiabila si atractiva atat pentru sistemul judiciar, cat si pentru puterea executiva. Acordarea acestei facilitati nu doar dupa momentul pensionarii, ci imediat dupa momentul implinirii vechimii de 25 de ani in magistratura ar reprezenta un impuls pentru multi colegi judecatori si ar fi in masura sa-i determine pe acestia sa aleaga in continuare o viata activa profesionala.

Un alt deziderat pe care viitorul Consiliu Superior al Magistraturii ar trebui sa-l urmareasca, pentru surmontarea dificultatilor legate de numarul insuficient de judecatori de la nivelul curtilor de apel, va fi promovarea efectiva a judecatorilor de la instantele inferioare la instantele superioare, prin motivarea lor financiara. Modalitatea in care acum este legiferat concursul de promovare (in doua etape: promovare pe loc si, respectiv, promovare efectiva) ar trebui sa se reflecte si in componenta financiara si sa conduca la retribuirea promovarii pe loc cu doar un procent din indemnizatia care s-ar cuveni pentru obtinerea gradului superior, restul procentelor urmand sa fie acordate doar in momentul in care judecatorul promoveaza efectiv la instanta superioara.

Urmand modelul altor state europene si tinand seama de Avizul nr. 22/2019 al Consiliului Consultativ al Judecatorilor Europeni, o solutie extrem de fiabila pentru scaderea presiunii pe judecatorii insuficienti din sistem o reprezinta introducerea in cadrul sistemului judiciar a unei noi categorii profesionale, suport pentru judecator: asistentul judecatorului.

Obiectivul meu nu reprezinta o noutate absoluta, preluarea unor sarcini de la judecatori de catre un asistent al judecatorului este testata la acest moment in cadrul proiectului POCA derulat de Consiliul Superior al Magistraturii, „Optimizarea managementului la nivelul sistemului judiciar - Componenta de instante judecatoresti”, in cadrul caruia instante, de la toate nivelurile de jurisdicție, sunt organisme pilot. Asistentul de judecator se alatura echipei formate din judecator si grefierul de sedinta, cu scopul de a sprijini activitatea acestora prin preluarea unor sarcini de documentare, studiu de jurisprudenta interna si internationala, sinteza si redactare, contribuind astfel la diminuarea impactului volumului de activitate asupra numarului redus de judecatori. Posibilitatea operationalizarii unei noi categorii de personal in sistemul judiciar care sa preia, efectiv si in mod real, parte din sarcinile judecatorului, inutil consumatoare de timp, ar fi in masura sa scada foarte mult presiunea resimtita de judecator.

3. Gestionarea eficienta a volumului de activitate

Problematika insuficientei resurselor umane trebuie privita in stransa legatura cu volumul de activitate al instantelor, in continua crestere de la an la an – atat din punct de vedere al numarului de cauze, cat, mai ales, din punct de vedere al complexitatii acestora. Judecatorii sunt confruntati cu un numar mare de cauze si instantele, indeosebi de la nivelul curtilor de apel, beneficiaza de resurse umane limitate. Elaborarea unui program articulat care sa imbine necesitatea solutionarii cauzelor intr-un termen rezonabil (componenta esentiala a dreptului la un process echitabil) cu reducerea la o cifra realista a numarului de cauze solutionate anual de un judecator a devenit o necesitate a sistemului judiciar. Volumul mare de activitate este de multi ani o problema recurenta a sistemului judiciar, care are un impact negativ nu doar asupra calitatii actului de justitie (prin impactul negativ asupra performantelor profesionale ale judecatorului), ci si asupra accesibilitatii sistemului judiciar pentru cetateni.

Normarea volumului de activitate si echilibrarea volumului de munca dintre instantele aglomerate si instantele mai putin aglomerate, prin inlaturarea discrepantelor, urmarind ca rezultate scaderea presiunii resimtite de judecator ca urmare a volumului urias de activitate si cresterea calitatii actului de justitie, Consiliul o poate realiza prin mai multe mecanisme:

- calibrarea si perfectionarea, prin consultarea sistemului judiciar si cu implicarea specialistilor din domeniul resurselor umane, a programului pentru stabilirea volumului optim de munca. Initiativa buna la originile ei, stabilirea volumului optim de activitate a fost dusa mai departe din inertie, fara a fi adaptata realitatilor cu care se confrunta la acest moment sistemul judiciar;

- **transferul activitatilor premergatoare si ulterioare sedintei de judecata catre grefier si/sau asistentul judecatorului, cu scopul de a centra rolul judecatorului exclusiv pe menirea fundamentala a acestuia (un judecator trebuie sa judece, activitatile premergatoare si ulterioare judecatii reprezentand o pierdere de timp si de resurse valoroase);**

- **identificarea unor solutii procedurale si elaborarea unui set de reguli pentru gestionarea cauzelor repetitive si a atributiilor non-jurisdictionale;**

- **propunerea catre initiatorul legislativ a unor mecanisme de degrevare a instantelor supraaglomerate in anumite perioade de timp (transferul dosarelor de la o instanta aglomerata la o instanta mai putin aglomerata, pe acelasi palier de jurisdictie). Volumul de munca al instantelor va creste sau va descreste in timp, acest lucru putand fi influentat de diferiti factori. Daca transferul judecatorilor de la o instanta la alta nu se poate realiza relativ usor, transferul cauzelor intre instante, cel putin temporar, poate fi o solutie flexibila si dezirabila, care, aplicata cu echilibru, poate raspunde atat problemelor practice privind accesul la justitie, cat si problemelor legate de fluctuatia volumului de munca si**

- **reglementarea de forme simplificate si standardizate pentru documentele juridice necesare pentru initierea si demararea unor actiuni in instanta si chiar pentru finalizarea actiunilor in instanta, inclusiv pentru concluziile scrise de la finalul procedurilor judiciare.**

4. Criterii meritocratice pentru accederea in magistratura, promovarea in functii de executie si de conducere si promovarea la Inalta Curte de Casatie si Justitie

Criteriile in continua schimbare, in privinta evolutiei carierei profesionale, au dat nastere in ultima perioada la o serie de intrebari si ingrijorari legitime in interiorul sistemului judiciar, fiind subiect a numeroase controverse.

Lipsa interventiei legiuitorului pentru transpunerea deciziilor Curtii Constitutionale, care sa permita organizarea concursurilor pentru accederea in magistratura, a blocat timp de doi ani sistemul judiciar. Chiar daca la acest moment problema pare a fi rezolvata, efectele acesteia se vor resimti peste cativa ani la nivelul instantelor superioare, cand va lipsi baza de selectie pentru concursurile de promovare efectiva.

In privinta obiectivului privind gestionarea adecvata a carierei profesionale, Consiliul ar trebui sa urmareasca obtinerea a trei rezultate: organizarea periodica a concursurilor de accedere in magistratura, previzibilitatea organizarii concursurilor de promovare in functii de executie si de conducere si promovarea pe criterii meritocratice.

Primul rezultat si, implicit, surmontarea dificultatilor generate de lipsa timp de 2 ani a concursurilor de intrare in magistratura, Consiliul trebuie sa-l asigure prin organizarea periodica si intr-un calendar previzibil, a concursurilor de primire in profesie pentru absolventii de studii superioare juridice cu 5 ani vechime in specialitate. In plus, organizarea concursului pentru admiterea la Institutul National al Magistraturii trebuie sa devina o constanta anuala.

Se impun o consultare reala a sistemului judiciar si o analiza riguroasa de impact cu privire la vechimea efectiva necesara pentru promovarea la tribunal sau curti de apel, cu luarea in considerare nu doar a dorintei judecatorilor de promovare rapida in cariera, dar si a beneficiului cantitativ si calitativ pe care l-ar aduce pentru instantele superioare reducerea vechimii necesare pentru inscrierea la concursurile de promovare in functii de executie.

In ceea ce priveste promovarea in functii de conducere, sistemul judiciar reclama constant in ultimii ani necesitatea instituirii unor criterii obiective de selectie a membrilor comisiilor de promovare in functii de conducere, dar si o obiectivare a criteriilor de notare a proiectelor manageriale.

Promovarea la Inalta Curte de Casatie si Justitie a nascut, la randul sau, in interiorul sistemului judiciar numeroase controverse. O consultare reala a sistemului judiciar si o trecere in revista a criteriilor de promovare utilizate in alte state europene sunt in masura a oferi un raspuns adecvat la doua intrebari: care ar trebui sa fie ponderea interviului in nota finala si daca este sau nu necesara introducerea unei probe de testare a cunostintelor teoretice / practice.

5. Mecanisme eficiente de aparare a reputatiei profesionale

In privinta obiectivului privind instituirea unor mecanisme eficiente de aparare a reputatiei profesionale Consiliul ar trebui sa urmareasca atingerea a doua rezultate: cresterea increderii opiniei publice in profesionalismul si impartialitatea judecatorului si cresterea increderii judecatorului in capacitatea Consiliului Superior al Magistraturii de a-l apara in fata oricarei presiuni.

In calitatea sa fundamentala de garant al independentei justitiei, Consiliul Superior al Magistraturii apara corpul magistratilor impotriva actelor de natura sa aduca atingere independentei, impartialitatii sau reputatiei profesionale a acestora. In concret, potrivit art. 30 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, Sectia pentru judecatori are dreptul, respectiv obligatia corelativa de a se sesiza din oficiu pentru a apara judecatorii impotriva oricarui act de imixtiune in activitatea profesionala sau in legatura cu aceasta, care ar putea afecta independenta sau impartialitatea judecatorilor, precum si impotriva oricarui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii, prin sectia sa, apara reputatia profesionala a judecatorilor. In situatiile in care este afectata independenta, impartialitatea sau reputatia profesionala a unui judecator sau procuror, Sectia pentru judecatori dispune masurile care se impun si asigura publicarea acestora pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii, poate sesiza organul competent sa decida asupra masurilor care se impun sau poate dispune orice alta masura corespunzatoare, potrivit legii.

Trei sunt problemele majore cu care se confrunta in mod real sistemul judiciar: o rezerva a Consiliului Superior al Magistraturii in privinta sesizarii din oficiu, lentoarea cu care sunt solutionate cererile de aparare a independentei sau a reputatiei profesionale si lipsa unor instrumente ulterioare adecvate care sa confere eficienta solutiei adoptate si sa creasca gradul de incredere in actul de justitie.

In acest sens, Consiliului Superior al Magistraturii ar trebui sa aiba o conduita proactiva, prin sesizarea din oficiu, de indata, atunci cand exista acte de natura sa aduca atingere independentei, impartialitatii sau reputatiei profesionale a judecatorilor. Un al doilea pas extrem de important il va reprezenta gasirea unui echilibru intre necesitatea interventiei si pronuntarii unei hotarari cat mai aproape de epoca faptelor si necesitatea ca demersurile efectuate sa lamureasca pe deplin atat faptele, cat si impactul lor asupra independentei, impartialitatii sau reputatiei profesionale a judecatorului.

Dincolo de acestea, insa, este nevoie de identificarea (pe langa mecanismele formale din cuprinsul legii: publicarea comunicatului Consiliului Superior al Magistraturii si afisarea hotararii la instanta sau pe site-ul instantei unde isi desfasoara activitatea judecatorul) unui mecanism eficient de aparare a reputatiei profesionale. Acest mecanism ar putea fi sesizarea Consiliului National al Audiovizualului, alaturi de publicarea jurisprudentei Consiliului in materie, astfel incat judecatorul sa aiba la dispozitie instrumentele necesare pentru a solicita obligarea organului de presa sa publice un comunicat, un drept la replica sau integral hotararea Consiliului Superior al Magistraturii de aparare a reputatiei profesionale.

6. Inspectia Judiciara – redefinirea rolului

In decursul ultimilor ani, o serie de judecatori, individual sau prin intermediul asociatiilor profesionale, au exprimat anumite rezerve cu privire la modul in care Inspectia Judiciara isi exercita prerogativele, lansand acuzatii directe ca organismul insarcinat cu efectuarea cercetarilor disciplinare si cu exercitarea actiunii disciplinare impotriva judecatorilor pare a se fi indepartat de la menirea sa si se indreapta spre un organism care are misiunea de a pune presiune asupra judecatorilor.

In aceste conditii, corespunzator obiectivului privind redefinirea rolului Inspectiei Judiciare, Consiliul trebuie sa urmareasca intarirea independentei judecatorilor, prin evitarea riscului unor cercetari disciplinare si a unor actiuni disciplinare straine scopului existentei institutiei si imbunatatirea imaginii justitiei prin responsabilizarea inspectorilor judiciari.

Desi potrivit art. 65 alin. 3 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, Inspectia Judiciara actioneaza potrivit principiului independentei operationale, in ultimul timp rolul si competentele cheie ale inspectorului-sef au fost extinse extrem de mult, iar sistemul judiciar le-a perceput ca o subordonare a activitatii de inspectie fata de obiectivele urmarite de terte persoane. Consiliul ar trebui sa asigure implementarea in functionarea Inspectiei Judiciare a principiilor general aplicabile intregului sistem judiciar: selectarea pe baze meritocratice a inspectorilor judiciari, distribuirea aleatorie a cauzelor si o independenta reala a inspectorului judiciar in dispunerea unei solutii.

Daca masurile mai sus enuntate sunt apte sa garanteze eliminarea riscului unor actiuni disciplinare percepute ca

partizane, al doilea rezultat poate fi atins prin adoptarea unei practici unitare si previzibile in ceea ce priveste sanctioniile aplicate de Sectia pentru judecatori, alaturi de publicarea hotararilor in materia raspunderii disciplinare intr-o sectiune dedicata a site-ului Consiliului Superior al Magistraturii, impreuna si cu hotararile definitive ale Inaltei Curti de Casatie si Justitie pronuntate in materie, dezbaterea in cadrul instantelor a hotararilor pronuntate de Consiliul Superior al Magistraturii in materie disciplinara si a practicii Inaltei Curti de Casatie si Justitie in materie.

Consider ca este absolut necesar ca viitorul Consiliu Superior al Magistraturii sa actioneze pe doua paliere. Primul palier este menit sa confere Inspectiei Judiciare un rol preponderent preventiv, in detrimentul unuia punitiv, fara ca aceasta sa insemne omisiunea sanctionarii comportamentelor neadecvate care, prin lipsa de reactie, ar crea dezechilibre in intreg sistemul judiciar si ar arunca o umbra de indoiala asupra activitatii intregului corp profesional. Al doilea palier este menit sa identifice un just echilibru intre eventualele fapte neconforme statutului judecatorului si gravitatea sanctiunii aplicate, cu consecinta inchegarii unei jurisprudente disciplinare echilibrate.

7. Initiativa legislativa si adaptarea reglementarilor infra-legale

Potrivit art. 1 alin. 4 din Constitutia Romaniei, statul se organizeaza potrivit principiului separatiei si echilibrului puterilor – legislativa, executiva si judecatoreasca – in cadrul democratiei constitutionale. Desi textul constitutional consacra puterea judecatoreasca ca una dintre cele trei puteri ale statutului, reglementarile – atat cea constitutionala, cat si cea legala – omit sa puna la dispozitie puterii judecatoresti dreptul de initiativa legislativa.

La momentul actual, nu sunt putine discutiile in spatiul public privitoare la necesitatea revizuirii legii fundamentale. Consider ca viitorul Consiliului Superior al Magistraturii ar trebui sa urmareasca, in limita competentelor sale, ca modificarea legii fundamentale sa consacre dreptul de initiativa legislativa in favoarea organului reprezentativ al puterii judecatoresti, urmarind crearea unor mecanisme legale de control reciproc a celor trei puteri din stat, cu consecinta creionarii unui sistem judiciar puternic.

Acordarea dreptului de initiativa legislativa puterii judecatoresti va conferi Consiliului Superior al Magistraturii sansa promovarii unor proiecte legislative care sa urmareasca o imbunatatire evidenta a intregului sistem judiciar si, implicit, o consolidare a statutului de drept.

Acceptand idea ca modificarea Constitutiei Romaniei poate fi un proces de durata si fara un orizont definit in timp, Consiliul ar trebui sa acorde o mai mare importanta avizelor pe care le emite in materia actelor normative care reglementeaza activitatea puterii judecatoresti.

Alaturi de legislatia primara, reglementarea infra-legala joaca un rol esential pentru buna functionare a sistemului judiciar. Regulamentele adoptate la nivelul anului 2007 si chiar ulterior, indiferent de modificarile aduse de-a lungul timpului, este evident ca nu mai pot raspunde cerintelor actuale si nu mai pot asigura coerenta reglementarii; acestora le lipsesc adeseori claritatea si corelarea cu modificarile legislative operate pe parcursul anilor si cu evolutia societatii si, implicit, a necesitatilor sistemului judiciar. Este imperios necesar ca, in urma unei consultari reale a sistemului judiciar, toate aceste regulamente (care pana la urma asigura functionalitatea sistemului) sa fie simplificate si adaptate la realitatile actuale.

8. Informatizarea accelerata si unitara a instantelor

Instantele de judecata si-au informatizat activitatea, fie cu sprijinul resursei umane proprii, fie prin implementarea unor produse puse la dispozitie de instantele in cadrul carora au fost dezvoltate. Consider ca accelerarea procesului de informatizare a instantelor este un mijloc care poate contribui la imbunatatirea accesului la justitie, managementul cauzelor si evolutia sistemului judiciar, dar acest proces trebuie sa fie adaptat nevoilor concrete ale judecatorilor si trebuie sa se realizeze cu implicarea acestora in toate deciziile privind implementarea si dezvoltarea aplicatiilor in cadrul sistemului judiciar.

In privinta obiectivului privind informatizarea accelerata a instantelor, Consiliul trebuie sa urmareasca atingerea a doua rezultate: consolidarea independentei judecatorului si o mai mare autonomie in indeplinirea sarcinilor de serviciu.

Consiliul Superior al Magistraturii trebuie sa-si asume rolul de a inventaria toate aplicatiile dezvoltate la acest moment in interiorul sistemului judiciar, cu resursele proprii ale instantelor, si misiunea gestionarii, implementarii unitare si adaptarii la necesitatile specifice fiecarui palier de jurisdictie.

Crearea la nivelul sistemului judiciar si sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii a unei echipe omogene de specialisti I.T. (prin coagularea profesionistilor din cadrul instantelor judecatoresti), care sa raspunda

nevoilor concrete ale judecătorilor, ar fi în măsură să asigure realizarea obiectivului privind accelerarea procesului de informatizare unitară a instanțelor.

9. Consolidarea infrastructurii instanțelor

În prezent, în interiorul sistemului judiciar este notorie precaritatea majorității sediilor instanțelor. Starea neconformă a sediilor afectează nu doar activitatea instanței, dar și imaginea justiției, prin percepția deformată a justitabiliilor sau a celorlalte profesii juridice care se întreabă cum poate gestiona cauzele complexe un corp profesional care nu poate soluționa o problemă atât de simplă precum pare a fi cea a creării unor condiții decente în spațiul de lucru. Constatarea nu se poate opri în acest punct, ci ea trebuie să continue cu afirmarea lipsei de spațiu necesar pentru desfășurarea activității, a uzurii morale a echipamentelor I.T. sau a penuriei de materiale necesare desfășurării activității în condiții optime.

Consider ca, în limitele competențelor, Consiliul Superior al Magistraturii ar trebui să inițieze și să mențină un dialog deschis cu reprezentanții Ministerului Justiției în vederea identificării unor soluții concrete, în beneficiul judecătorilor, profesioniștilor dreptului și justitabiliilor, pentru consolidarea infrastructurii fizice a instanțelor.

Pe termen scurt, Consiliul ar trebui să inițieze constituirea unui grup de lucru comun cu Ministerul Justiției, care să analizeze stadiul implementării proiectelor aflate în derulare prin care se urmărește consolidarea infrastructurii fizice a instanțelor și identificarea soluțiilor legale și economice pentru remedierea deficiențelor și potentarea funcționalității la nivel maxim a sediilor. Dar dincolo de inventarierea și identificarea disfuncționalităților și a costurilor, sarcina cea mai importantă a acestui grup de lucru ar trebui să fie elaborarea unei „Strategii de consolidare a infrastructurii instanțelor”, pe o perioadă asumată de comun acord, în scopul stabilirii priorităților și al acoperirii necesităților pe termen mediu și lung.

Sarcina acestui grup de lucru nu ar trebui să se oprească aici, ci ar trebui să se orienteze, pe termen mediu și lung, și spre dezvoltarea sistemului de management electronic al documentelor la nivelul instanțelor (arhivarea electronică a dosarelor, cu consecința reducerii în timp și, eventual, chiar a eliminării dosarelor pe hârtie) și îmbunătățirea capacităților de management electronic al documentelor.

10. Îmbunătățirea comunicării și creșterea transparenței

În privința obiectivului privind îmbunătățirea comunicării și transparenței, Consiliul Superior al Magistraturii ar trebui să urmărească obținerea a trei rezultate: creșterea gradului de responsabilitate a membrilor Consiliului, accesul facil al judecătorilor la hotărârile pronunțate de acest organism colegial și îmbunătățirea percepției publice asupra sistemului judiciar.

Consiliul Superior al Magistraturii se confruntă cu o adevărată criză în privința comunicării – atât în interiorul, cât și în exteriorul sistemului judiciar – și cu acuzații fatide de lipsă de transparență decizională. Pentru evitarea unei rupturi între corpul judecătorilor și reprezentanții acestora în Consiliu este necesară păstrarea unui contact permanent cu instanțele judecătorești și nu doar a unor contacte formale și sporadice, prilejuite de Adunările generale ale instanțelor la care se dezbate rapoartele anuale de activitate.

Întâlnirile cu judecătorii nu se pot derula altfel decât de pe poziții colegiale care oferă șansa unor discuții oneste despre realizări, dar și esecuri, despre obiective asumate și indeplinite, dar îndeosebi despre măsuri promise, dar neimplementate, despre așteptările și speranțele unor oameni care își dedică timpul și capacitatea intelectuală slujirii dreptății. Informațiile legate de evoluția statutului și modificările legislative apte a afecta, a conserva sau a întări statutul judecătorului este evident că circulă în sistemul judiciar cu repeziune, dar o atitudine responsabilă obligă un membru al Consiliului ca, prin comunicare eficientă și promptă, să răspundă neliniștilor din interiorul corpului profesional și să detensioneze atmosfera.

Pentru a păstra un contact permanent cu judecătorii, fiecare membru al Consiliului Superior al Magistraturii ar trebui să efectueze vizite periodice la toate instanțele și să aibă întâlniri informale cu judecătorii, întâlniri pe parcursul cărora să înțeleagă nemulțumirile și frământările din interiorul sistemului judiciar. Mai mult, consider că aceste întâlniri sunt cel mai bun prilej pentru a aduce la cunoștința corpului profesional modul în care mi-am exprimat votul pentru una sau alta dintre chestiunile care prezintă relevanță pentru sistemul judiciar sau pentru judecătorii unei instanțe.

Viitorul Consiliu Superior al Magistraturii va trebui să fie extrem de conștient de faptul că așteptările colegilor judecători în partea ce privește comunicarea și transparența sunt extrem de ridicate și că este datorია fiecărui membru să asculte, în mod activ și manifestând empatie, fiecare voce, individuală sau exprimată prin intermediul

asociațiilor profesionale. Dar dincolo de a asculta vocea judecătorilor din sistem, membrii Consiliului trebuie să manifeste o conduită activă de consultare reală a judecătorilor cu privire la toate chestiunile care prezintă relevanță ridicată pentru sistemul judiciar și să manifeste transparență în activitatea desfășurată.

În privința comunicării publice, nu contest faptul că rolul purtătorului de cuvânt este important, dar afirm că nu este suficientă și nici benefică o comunicare publică derulată preponderent prin intermediul comunicatelor de presă. Militez pentru creșterea rolului purtătorului de cuvânt de la nivelul Consiliului și consider că participarea acestuia la emisiuni televizate și oferirea constantă de interviuri lasă o amprentă pregnantă în mentalul colectiv.

Din punct de vedere al reprezentativității, un membru al Consiliului Superior al Magistraturii are cea mai mare responsabilitate în activitatea sistemului judiciar, fiind angajat în toate aspectele activității administrativ-judiciare. Specificul atribuțiilor, care îl obligă să aibă o imagine de ansamblu asupra tuturor instanțelor, dar și o viziune asupra mecanismului de funcționare a unui întreg sistem judiciar, îl îndeamnă la o strânsă colaborare cu întregul corp profesional. Onestitatea, empatia și abilitățile sociale ar trebui să fie trasaturile definitorii ale unei persoane investite într-o asemenea funcție”.